
LỚP THẦN HỌC CĂN BẢN CHO GIÁO DÂN

KØBENHAVN 03.12.2016

TỪ NGỮ PHỤNG VỤ

- Có nguồn gốc tiếng Hy Lạp:
- **Leiturgia**, được ghép bởi hai chữ :
  - **Laos** nghĩa là dân chúng và
  - **Ergon** là công việc.
- *Phụng vụ chỉ công việc của dân chúng có tính công ích.*

-
- Vào đầu thế kỷ II trước Chúa Kitô, danh từ *Leiturgia* mang thêm một ý nghĩa mới để ám chỉ các việc thờ phượng công cộng, và được người Do Thái sử dụng trong bản dịch Thánh Kinh Hy Lạp (*bản LXX*) để ám chỉ

các việc phượng tự của các tư tế trong đền thờ.

TÂN ƯỚC CŨNG SỬ DỤNG TỪ LEITURGIA,

CHỈ NGHỊ LỄ PHỤNG THỜ THIÊN CHÚA:

- “Khi thời gian phục vụ ở Đền Thờ đã mãn, ông trở về nhà.

Ít lâu sau, bà Ê-li-sa-bét vợ ông có thai, bà ẩn mình năm tháng” (Lc 1,23-24)

CHỈ VIỆC RAO GIẢNG TIN MỪNG

- Thánh Phao-lô viết: *“Tôi viết thế là dựa vào ân sủng Thiên Chúa đã ban cho tôi làm người phục vụ Đức Giê-su Ki-tô giữa các dân ngoại, lo việc tế tự là rao giảng Tin Mừng của Thiên Chúa, để các dân ngoại được Thánh Thần thánh hoá mà trở nên một lễ phẩm đẹp lòng Thiên Chúa”.* (Rm 15,16)

CHỈ VIỆC BÁC ÁI

- “Anh em sẽ được sung túc mọi bề để làm mọi việc thiện cách rộng rãi. Những việc chúng ta làm sẽ khiến người ta dâng lời cảm tạ Thiên Chúa. Thật thế, việc phục vụ cho công ích này không những đáp ứng nhu cầu của của các người trong dân thánh, mà hơn thế nữa, còn là nguồn phát sinh bao lời cảm tạ dâng lên Thiên Chúa”. (2Cr 9, 11-12).

SAU THỜI CÁC TÔNG ĐỒ

- Danh từ Leiturgia – Phụng Vụ vừa chỉ sự phục vụ Thiên Chúa, vừa chỉ sự phục vụ cộng đoàn, hoặc có khi chỉ đích danh việc cử hành Thánh Thể

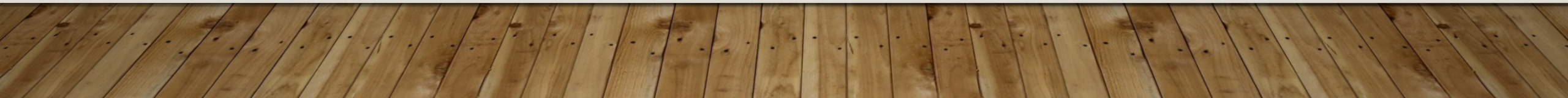

TRONG BỘ GIÁO LUẬT

- Giáo Hội Công Giáo chính thức dùng từ *Liturgia* trong **bộ Giáo Luật 1917** để diễn tả thẩm quyền của Hội Thánh trong việc cử hành phụng vụ và chức năng tư tế của các Kitô hữu.
- **Sách Giáo lý chung (GLHTCG 1069)** cũng dùng danh từ này để chỉ công trình cứu chuộc của Chúa Kitô được tiếp tục trong Hội Thánh.

- Phụng Vụ là
-

- **việc thờ phượng chính thức của Hội Thánh** (với nghi thức rõ rệt)
  - được **thừa tác viên hợp pháp** cử hành đúng nghi thức (thừa tác viên là các Giám Mục, Linh Mục, Phó Tế)
  - và cử hành **nhân danh toàn thể Hội Thánh (dân Chúa)**.
-

NỘI DUNG CỬ HÀNH PHỤNG VỤ

Mầu nhiệm Chúa Kitô **Tử Nạn** và **Phục Sinh** là tột đỉnh của mầu nhiệm cứu độ, và là trung tâm của mọi cử hành phụng vụ Kitô giáo. “Trong Phụng vụ, điều chính yếu Hội Thánh cử hành là mầu nhiệm Vượt Qua, mầu nhiệm Đức Kitô hoàn tất công trình cứu độ chúng ta. Trong Phụng vụ, Hội Thánh loan truyền và cử hành mầu nhiệm Chúa Kitô, để các tín hữu làm chứng mầu nhiệm này trên toàn thế giới” (*GLHTCG 1067*).

**CỬ HÀNH Ở ĐÂY ĐƯỢC HIỂU VỪA LÀ *TƯỞNG NIỆM*, VỪA
LÀ *HIỆN TẠI HOÁ* MẦU NHIỆM CỨU ĐỘ.**

- *Tưởng niệm* để nhắc nhớ những gì Chúa đã làm cho con người;

và

- *hiện tại hoá* không có nghĩa là tái diễn, lập lại, nhưng là nhờ quyền năng Chúa Thánh Thần, Hội Thánh làm cho việc Chúa chết và sống lại không trôi vào dĩ vãng song đi vào đời sống chúng ta hôm nay một cách mầu nhiệm.

CỤ THỂ HƠN, PHỤNG VỤ

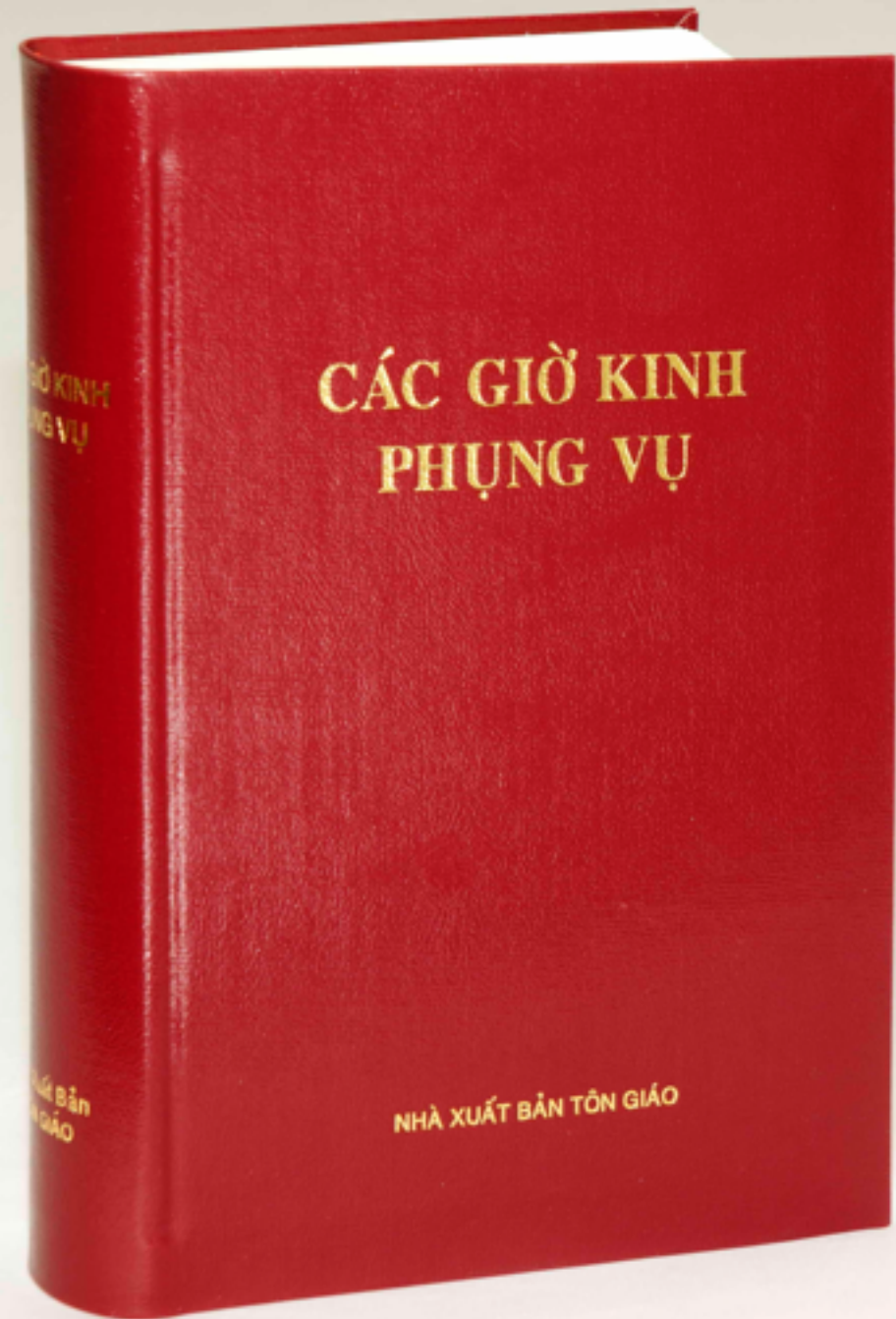
---

là các lời kinh hay cử hành chính thức của Hội Thánh nhằm biểu lộ đức tin công khai vào các thực tại thánh:

- *Thánh lễ*
- *7 Bí tích,*
- *Các giờ Kinh Phụng vụ*
- *các Phụng tích (Á bí tích).*

GIỜ KINH PHỤNG VỤ

GIỜ KINH PHỤNG VỤ

- Giờ Kinh Phụng Vụ là lời cầu nguyện liên lỉ của toàn thể Hội Thánh để thánh hóa ngày giờ và toàn bộ sinh hoạt của con người.
- Cầu nguyện là nhiệm vụ chính yếu của các Kitô hữu vì Hội Thánh làm theo lời Chúa Kitô dạy là “*phải cầu nguyện luôn, không được nản chí*” (Lc 18,1).

CÁC GIỜ KINH PHỤNG VỤ HIỆN NAY ĐƯỢC CHIA THÀNH 5 GIỜ KINH KHÁC NHAU TRONG NGÀY

- **1 * Kinh Sách** đề ra cho dân Chúa phương tiện phong phú nghiên ngẫm Kinh Thánh và những trang sách hay đẹp nhất của các nhà tu đức, cùng các Thánh Vịnh, thánh thi và lời nguyện.
- **2 * Kinh Sáng** nhằm thánh hóa thời khắc ban mai khi bắt đầu một ngày mới để dâng lên Chúa những tác động đầu tiên của lòng trí chúng ta. Kinh Sáng được đọc vào lúc bình minh ló rạng để ca ngợi Đức Kitô Phục sinh là mặt trời công chính, là ánh sáng thật chiếu soi mọi người.

-
- **3 * Kinh Trưa** là những giờ kinh nhỏ nằm giữa kinh Sáng và kinh Chiều, gồm các giờ kinh sau đây: kinh giờ ba (*9 giờ sáng*), kinh giờ sáu (*12 giờ trưa*) và kinh giờ chín (*3 giờ chiều*). Những ai sống đời chiêm niệm phải đọc chung với nhau ba giờ kinh Trưa này, còn những người khác được phép chọn một trong ba giờ kinh này vào những thời khắc phù hợp trong ngày.
  - **4 * Kinh Chiều** được cử hành vào lúc ban chiều khi ngày vừa xế bóng để tạ ơn những gì Chúa đã ban hoặc những việc lành chúng ta đã làm trong ngày. Kinh Chiều cũng nhắc nhớ đến công trình cứu chuộc của Chúa, và niềm hy vọng về ánh sáng không hề tàn lụi.

-
- **5 * Kinh Tối** là “*kinh cuối cùng trong ngày, đọc trước khi đi ngủ, dù đã quá nửa đêm*”, để bày tỏ tâm tình thống hối và phó thác. Bóng đêm là hình ảnh của sự Ác và sự chết, thì kinh Tối là lời nguyện tin tưởng nài van, xin Chúa chúc lành cho một giấc ngủ bình an.
  - Trong 5 giờ kinh phụng vụ thì Kinh Sáng và Kinh Chiều là “*hai giờ then chốt của kinh nguyện hằng ngày, nên phải coi như những giờ kinh chính yếu và vì thế không được bỏ qua*” (KPV 37).

NHỮNG AI BUỘC PHẢI CỬ HÀNH CÁC GIỜ KINH PHỤNG VỤ ?

Những người có chức thánh và các cộng đoàn tu sĩ có luật buộc đọc phải chu toàn các Giờ Kinh Phụng Vụ ;

còn giáo dân không bắt buộc nhưng cũng được Hội Thánh mời gọi đọc một vài giờ Kinh Phụng Vụ.

CÁC PHỤ TÍCH (Á BÍ TÍCH)

Phụ tích (*Á Bí tích*) là những dấu chỉ do Hội Thánh thiết lập để thông ban các ơn thiêng qua lời bầu cử của Hội Thánh.

MỤC ĐÍCH

Hội Thánh thiết lập các Phụ tích **nhằm thánh hóa** một số thừa tác vụ (*trao ban thừa tác vụ đọc sách, giúp lễ ...*), một số bậc sống (*thánh hiến trinh nữ, khấn dòng*),

những hoàn cảnh đa dạng của cuộc sống (*chúc lành cho bệnh nhân, chúc lành cho những người hành hương ...*), và cả những vật dụng hữu ích cho con người (*làm phép xe, nhà ở, tượng ảnh thánh ...*).

THỪA TÁC VIÊN CỦA PHỤ TÍCH :

- **Chỉ có giám mục hay linh mục được ủy quyền** mới được cử hành các nghi thức thánh hiến hay cung hiến (*chức phong viện phụ, thánh hiến trinh nữ, cung hiến nhà thờ, bàn thờ*).

- **Linh mục** hay **phó tế** có thể ban các phép lành trên người (*chúc lành cho các giáo lý viên, khách du lịch...*), trên vật dụng (*chuỗi Mân Côi, ảnh tượng thánh...*), và nơi chốn (*làm phép nhà mới, làm phép trường học...*).

- **Giáo dân** cũng có thể chủ sự một số nghi thức chúc lành và làm phép (*chúc lành cho con cái, làm phép nhà, chúc lành Sinh nhật ...*).

NGHI THỨC TRỪ TÀ :

- Chúa Giêsu đã từng trừ quỷ, và chính Người đã ban cho Hội Thánh quyền lợi và nghĩa vụ trừ tà (Mc 3,15; 6,7.13; 16,17). Việc trừ tà là một nghi thức phụng vụ được cử hành nhân danh Chúa Kitô để xin Thiên Chúa bảo vệ người hay sự vật khỏi quyền lực ma quỷ và thoát ách thống trị của chúng.

- Trong nghi thức cử hành bí tích Thánh tẩy có ***nghi thức trừ tà đơn giản*** dành cho các linh mục hay phó tế.

- ***Nghi thức trừ tà trọng thể*** phải do một linh mục cử hành với phép đặc biệt của giám mục. Mục đích của nghi thức trừ quỷ nhằm trục xuất ác thần Satan và giải thoát khỏi ảnh hưởng của nó nhờ quyền thiêng liêng Chúa Giêsu đã ủy thác cho Hội Thánh, khác với việc chữa bệnh vì chữa bệnh là công việc của y khoa. Do đó trước khi trừ tà phải điều tra cẩn thận để chắc chắn đây là trường hợp bị quỷ ám, chứ không phải dạng tâm thần.

NĂM PHỤNG VỤ

Năm phụng vụ là chu kỳ thời gian trong một năm về sự can thiệp của Thiên Chúa trong lịch sử nhân loại, trong quá khứ cũng như hiện tại.

Xoay quanh màu nhiệm cứu độ qua biến cố
GIÁNG SINH & PHỤC SINH.

NĂM PHỤNG VỤ ĐƯỢC BẮT ĐẦU & KẾT THÚC VÀO CHÚA NHẬT NÀO?

Năm Phụng Vụ bắt đầu với Chúa Nhật I mùa Vọng và kết thúc bằng lễ Chúa Kitô Vua, xen kẽ với việc mừng kính các mầu nhiệm về Chúa – Giáng Sinh, Đức Maria và các thánh, và đỉnh cao là Tam Nhật Vượt Qua và Phục Sinh.

TRONG LỊCH PHỤNG VỤ

CÁC MÙA PHỤNG VỤ ĐƯỢC SẮP XẾP NHƯ THẾ NÀO ?

Các mùa phụng vụ được sắp xếp như sau : cao điểm là mùa Phục sinh rồi đến Giáng Sinh, và được chuẩn bị bằng mùa Chay và mùa Vọng, còn xen kẽ giữa các mùa gọi là mùa thường niên.

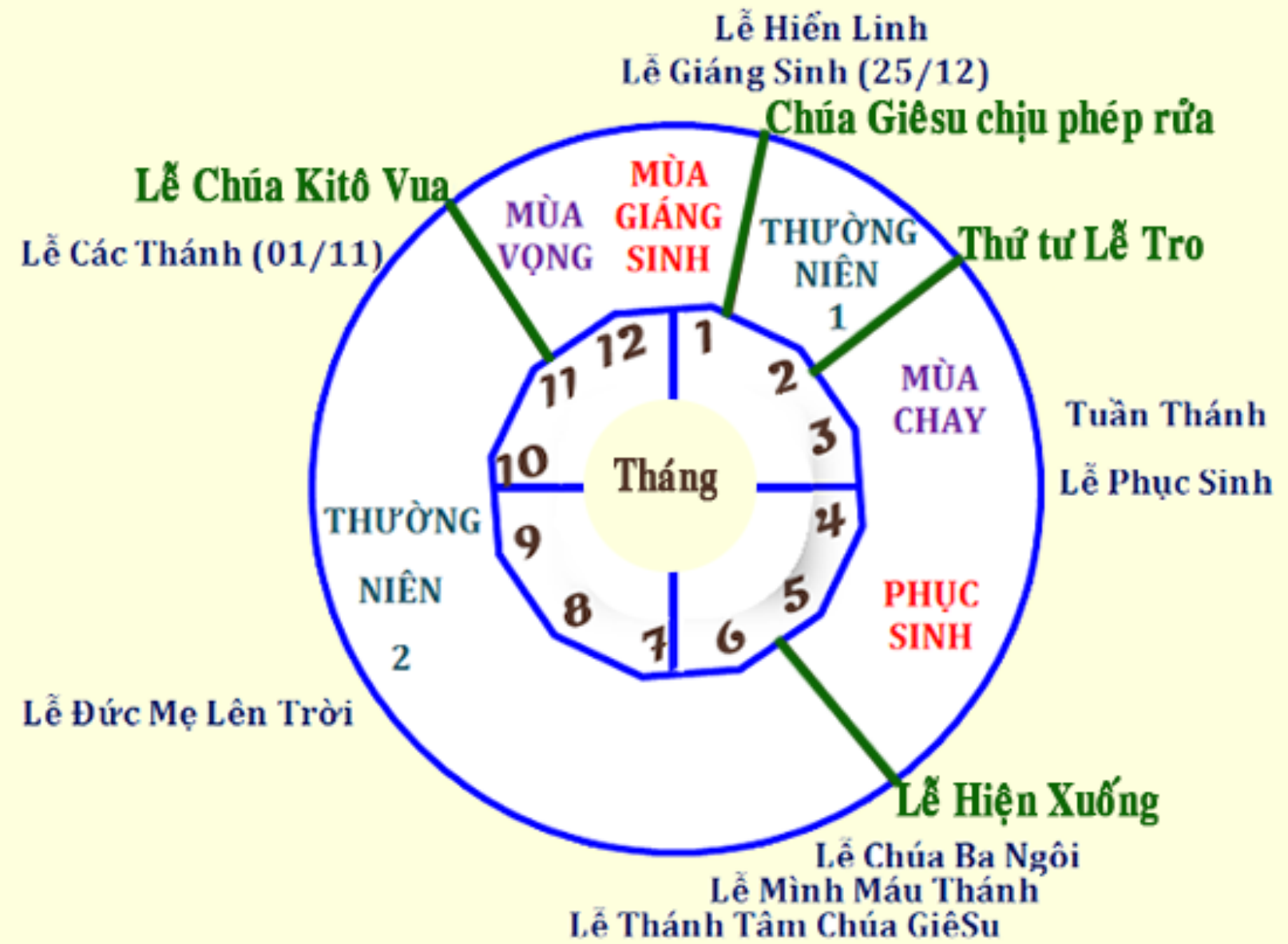
NHƯ THẾ CÓ MẤY MÙA TRONG NĂM PHỤNG VỤ?

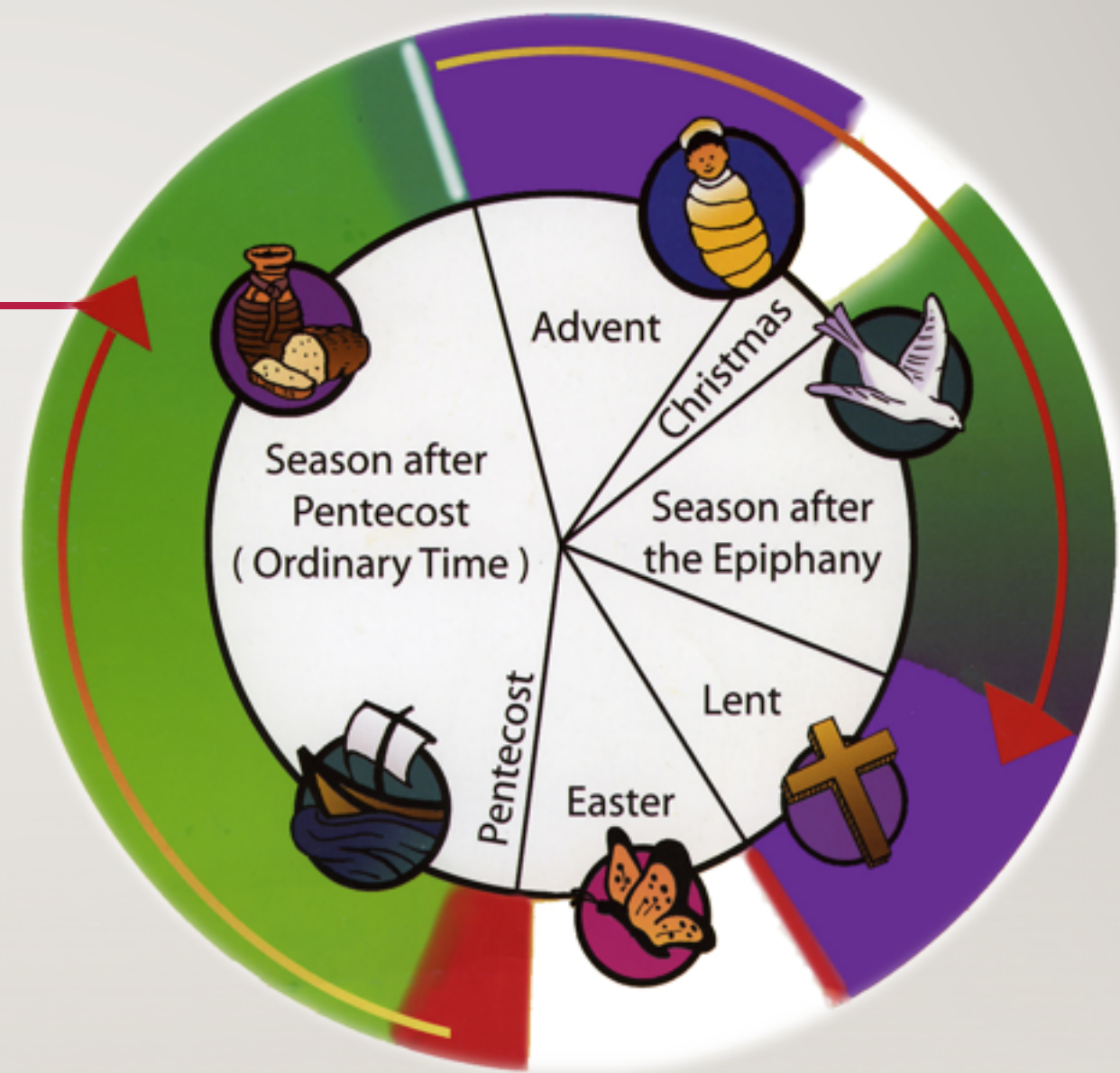
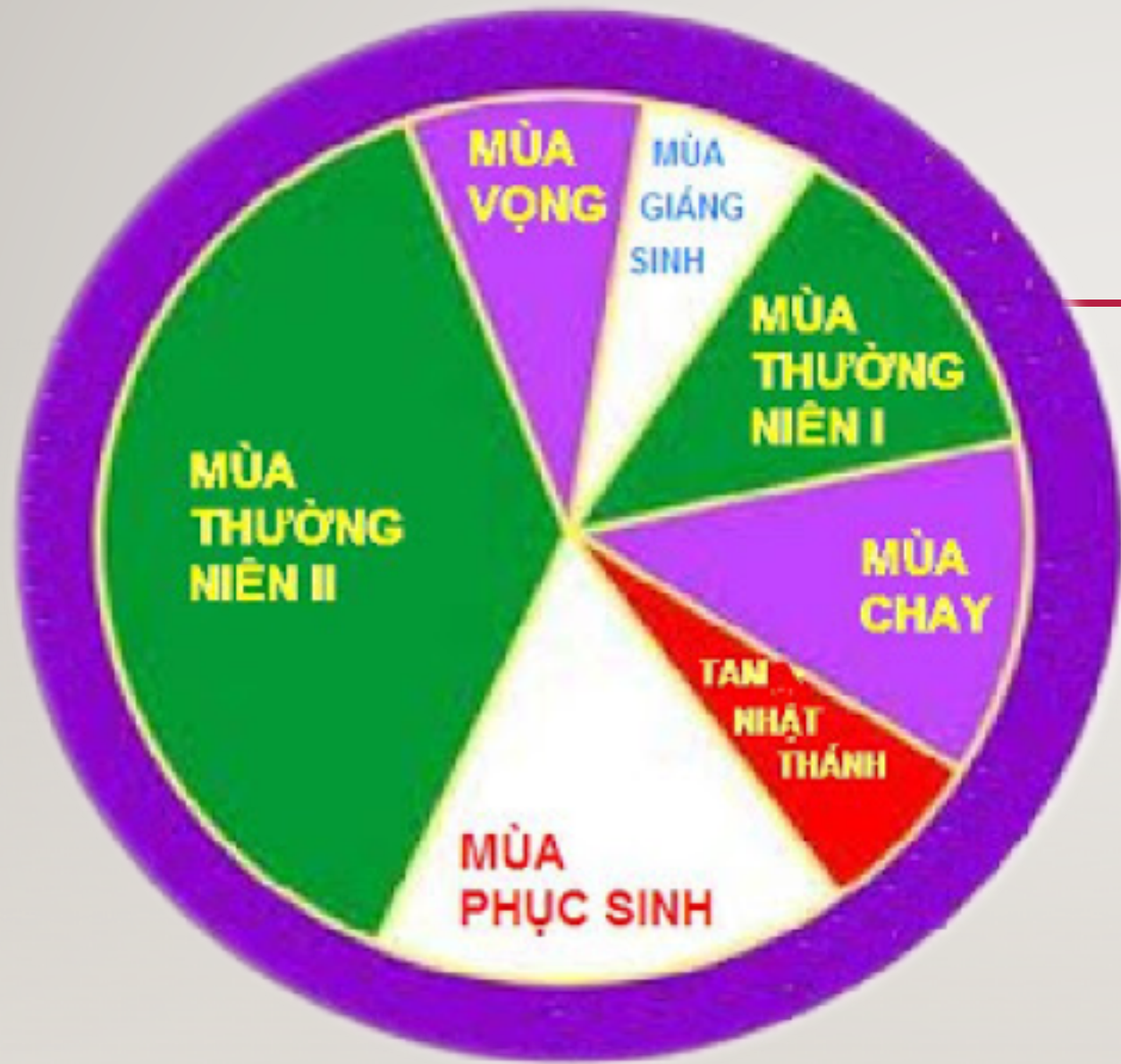

- 1) Mùa Vọng
- 2) Mùa Giáng Sinh
- 3) Mùa Chay
- 4) Mùa Phục Sinh
- 5) Mùa Thường Niên

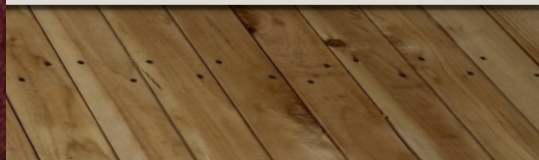

SƠ ĐỒ NĂM PHỤNG VỤ

MÙA VỌNG

Mùa Vọng (*Adventus*) là mùa hướng lòng về ngày Chúa Kitô sẽ lại đến trong vinh quang để xét xử thế giới và con người,

nhưng gần hơn cả là chuẩn bị tâm hồn và đời sống để mừng mầu nhiệm Chúa Giáng Sinh.

Mùa Vọng kéo dài trong khoảng 4 tuần lễ, bắt đầu từ Chúa Nhật I đến chiều ngày 24/12.

Trong suốt mùa Vọng, lễ phục mang màu tím nói lên sự hoán cải trông đợi ơn cứu độ của Thiên Chúa.

Chúa Nhật thứ III mùa Vọng mặc áo màu Hồng: Vui mừng chuẩn bị Chúa gần đến.

MÙA GIÁNG SINH

---

mừng kính mầu nhiệm Nhập Thể, Con Thiên Chúa làm người. Lễ Giáng sinh đầu tiên được cử hành trọng thể vào khoảng năm 300, nhằm ngày 25/12 là ngày lễ thờ Thần Mặt Trời của dân ngoại.

Hội Thánh muốn nhân cơ hội lễ này để xác định Chúa Kitô là *‘ánh sáng chiếu soi trong đêm tối’* và là *‘mặt trời công chính soi sáng muôn dân’* (Ga 1,5 ; Lc 1,79).

Mùa Giáng Sinh kéo dài khoảng hơn hai tuần, từ ngày 25/12 (*lễ Giáng sinh bắt đầu từ chiều hôm trước*) đến hết lễ Chúa Giêsu chịu phép rửa.

MÙA CHAY

---

là *mùa thống hối, trở về với Chúa* để sửa soạn tâm hồn đón mừng lễ Phục Sinh, một thời gian rất quan trọng cho đời sống thiêng liêng của Hội Thánh và của mỗi tín hữu.

MÙA CHAY CÓ **40 NGÀY**, CON SỐ NÀY MANG Ý NGHĨA BIỂU TƯỢNG KINH THÁNH :

- *40 năm* dân Do Thái đi trong hoang địa để vào đất hứa,
- *40 ngày* Môsê ở trên núi Giao Ước Sinai,
- *40 ngày* Êlia chạy trốn lên núi Horeb,
- *40 ngày* Đavít phải đối đầu với Gôliát,
- *40 ngày* Giôna rao giảng sám hối ở Ninivê và
- *40 ngày* chay tịnh của Chúa Giêsu.

TRONG NĂM PHỤNG VỤ CÓ NGÀY NÀO KHÔNG CÓ THÁNH LỄ?

- Ngày thứ Sáu tuần Thánh và
- Ngày thứ Bảy tuần Thánh.

TAM NHẬT VƯỢT QUA

---

tưởng niệm cuộc Thương Khó và Phục sinh của Chúa, bắt đầu từ

- Thánh lễ chiều ngày thứ Năm Tuần Thánh, tưởng niệm Bữa Tiệc Ly của Chúa.
- Thứ Sáu Tuần Thánh.
- Thứ bảy Tuần Thánh.
- **Trung tâm của Tam nhật là đêm Canh Thức Vượt Qua.**

MÙA PHỤC SINH

“Phục sinh không chỉ là một ngày lễ như bao lễ khác, nhưng là ngày *‘lễ trên hết các lễ’*, cũng như Bí tích Thánh Thể là *‘bí tích trên các bí tích’*. Mầu nhiệm Phục sinh, mầu nhiệm Đức Kitô toàn thắng sự chết, đem lại cho thời gian già cỗi của chúng ta, sức sống mãnh liệt, cho đến khi mọi sự phải quy phục Đức Kitô”. (GLHTCG 1169)

Lễ Phục sinh được ấn định vào một Chúa Nhật sau lễ Vượt qua của người Do Thái nên lễ này thay đổi hàng năm. Mùa Phục sinh kéo dài **50 ngày**, bắt đầu từ Chúa Nhật Phục Sinh cho đến hết lễ **Chúa Thánh Thần hiện xuống**

MÙA THƯỜNG NIÊN

---

gồm 34 tuần (*lễ phục màu xanh lá cây*), xen kẽ giữa mùa Giáng Sinh và mùa Chay (*khoảng 8, 9 tuần*), giữa mùa Phục Sinh và mùa Vọng (*các tuần còn lại*).

NGÀY CHỦ NHẬT CÓ TẦM QUAN TRỌNG THẾ NÀO ?

Ngày Chủ Nhật được gọi là '*Ngày của Chúa*', ngày Chúa Kitô sống lại từ cõi chết, và theo truyền thống từ thời các tông đồ, các tín hữu tụ họp nhau lại lắng nghe Lời Chúa và cử hành Thánh Thể; và đây cũng là luật kiêng việc nặng nhọc *ngày Chúa Nhật*.

- Giáo Luật điều 1248 khoản 1 quy định :

“Ai tham dự thánh lễ vào chính ngày lễ hay vào chiều ngày trước lễ, thì người ấy đã chu toàn việc buộc dự lễ”.

LỄ TRỌNG, LỄ KÍNH VÀ LỄ NHỚ KHÁC NHAU THẾ NÀO ?

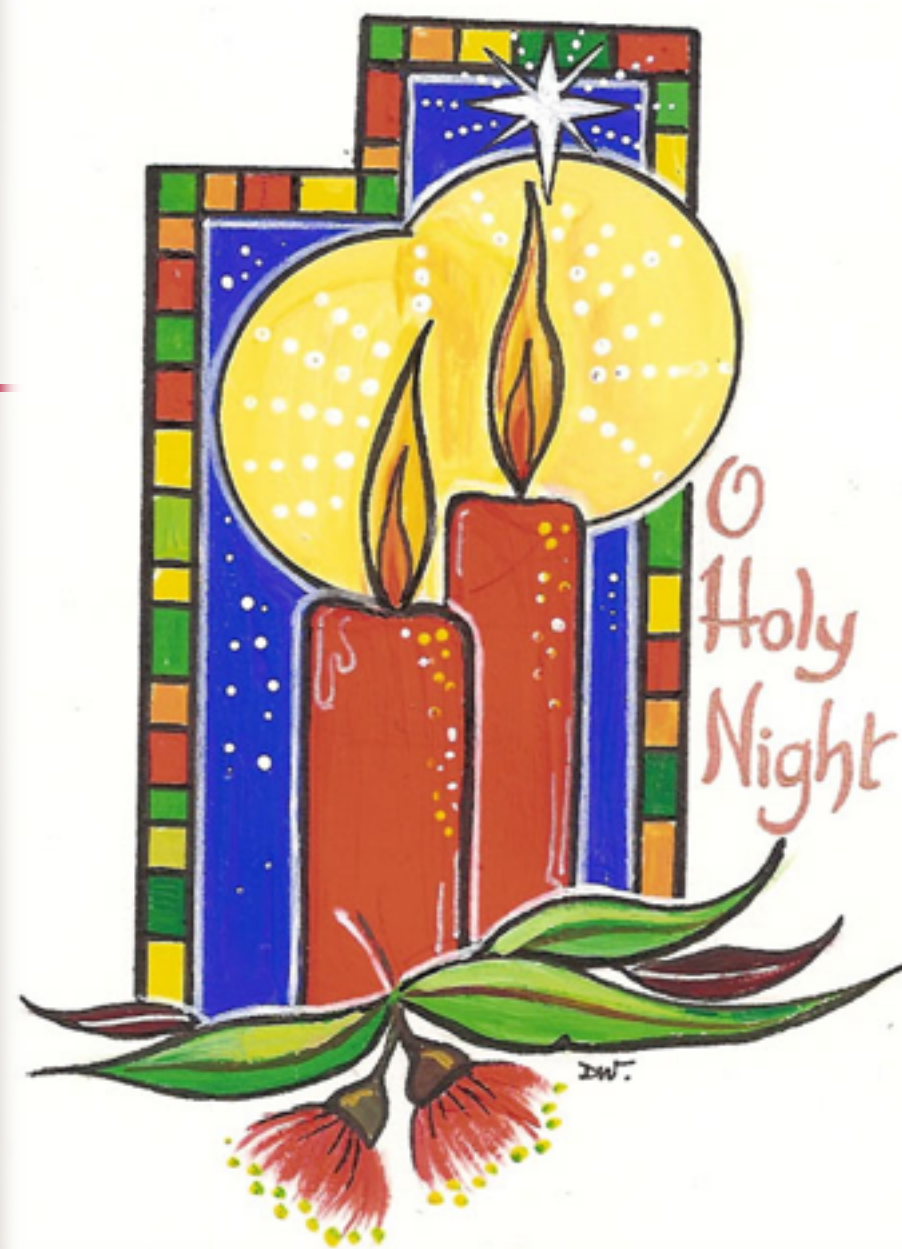
Lễ trọng

ở bậc cao nhất chia làm hai loại : lễ chung cho toàn cầu và lễ riêng cho địa phương; và thời gian mừng lễ trọng dài hơn một ngày bình thường, nghĩa là luôn bắt đầu từ chiều hôm trước.

LỄ TRỌNG,

---

1. Tam nhật Phục Sinh tưởng niệm cuộc Thương Khó và sự Phục sinh của Chúa.
2. Lễ Giáng sinh, Hiển linh, Thăng thiên và Hiện xuống.

LỄ TRỌNG,

Các Chúa nhật mùa Vọng, mùa Chay và mùa Phục sinh.

Thứ tư lễ Tro.

Các ngày trong Tuần Thánh, từ thứ hai đến hết thứ năm.

Các ngày trong tuần Bát nhật Phục sinh.

3. Các lễ trọng kính Chúa, Đức Mẹ và các thánh có ghi trong lịch chung.

Lễ cầu cho mọi tín hữu đã qua đời.

Lễ kính

chỉ gói gọn trong một ngày bình thường, và thấp hơn lễ trọng.

Các lễ kính Đức Mẹ và các Thánh có ghi trong lịch chung.

- Các lễ kính riêng, tức là :

a) Lễ Bồn Mạng chính của địa phận.

b) Lễ kỷ niệm Cung hiến nhà thờ chính tòa.

Lễ nhớ

ở bậc thứ ba và có hai loại : lễ nhớ bắt buộc và lễ nhớ không bắt buộc.

CÁC LỄ NHỚ BẮT BUỘC RIÊNG, TỨC LÀ :

- a) Các lễ nhớ Bản mạng phụ của địa phương, địa phận, miền hay tỉnh, quốc gia, một vùng rộng lớn, của dòng hay hội dòng và tỉnh dòng.
- b) Ít nhiều lễ nhớ bắt buộc riêng của một vài nhà thờ.
- c) Các lễ nhớ bắt buộc khác có ghi trong lịch địa phận, dòng hay hội dòng.